

İşte, bunlar böyle!

DEVLET Tiyatrosu Umum Müdürünün vazifesine son verilmesi konusunda, adı sanı meçhul, ihtisas ve selâhiyetli meçhul bazı muharrirler, bazı gazetelerde bana bir şeyler söylediler, bir şeyler yüklediler ve uydurdular. Onları so-kaka çıkamayacak derecede utandırmamak ve lâyet olmadıkları günlük şöreti kendilerine kazandırmak için, isimlerini yazmayacağım. Bana sordukları şeylerden, hüviyetlerini değilse bile, bilgi ve idrak derecelerini kestirmek mümkündür.

Mâhud tiyatro dâhisi mi müdafaa için biri sunları soruyor:

«Peki, bütün bunları şimdiye kadar biliyorsunuz da niçin sustunuz?», «Sizin fonetik ilminden haberiniz var mı? Ve meselâ lîminizi fonetik alfabe ile yazabilir misiniz? Kaç senaryo, kaç piyes yazdınız? Filânın komünist olduğunu biliyorsunuz da şimdiye kadar neden söylemediniz? 9. Hariciye Koğuşu'nun onuncu baskısını Nâzım Hikmet'e niçin ithaf ettiniz?»

Bu sualleri dolduran hezeyanlar, soranı yerin dibine geçirmeğe kâfidir. Evvelâ, Muhsin Ertuğrul'a dair bildiklerimi ve düşüncülerimi senelerdenberi bir çok defalar yazdım Mâhud vesikadan da bu sütunda iki sene evvel bahsettim. «Hamlet» davası meyhurdur. O tarihte Muhsin Ertuğrul, rejisörlükteki anlayışsızlıklarını belirten bir yazım üzerine beni ve bazı arkadaşları davâ etmişti. Haksızlığı sâbit oldu ve davâyı kazanamadı. Benim fonetik ilminden haberim olup olmadığını gösteren bir çok makalelerim olduğu gibi, bir tanesini Muhsin Ertuğrul'un filme çevirdiği bir romanımın senaryosu da dahil senaryolarım ve nesredilmiş, hazıları da nesredilmeden oynanmış piyeslerim vardır. Hatta lâm elif miktarı aktörlüğüm, rejisörlüğüm ve süflörlüğüm de vardır. Dârübedayie ilk kabul edilen genç sahne namzetlerindenim. Bitün bunlar olmasaydı, ne lâzım gelirdi? Tiyatro teşkil yapmak için senaryo, piyes muharriri, aktör, rejisör ve süflör olmak şart mı? Şartısa, ekebir sahne eseri ve tiyatrodâ fiili hizmet olmayan ve henden ehliyet veskası soran vazar, bu bahiste konuşmak ve yâksekten konuşmak selâhiyetini nereden alıyor? Mâhud ithaf hikâyesindeki cevabımı da evvelce bu sûtunda bir kaç kere vermistim. Nâzım Hikmet'in Sovyet ajanı olduğunu auladığım tarihte (1934) ona karşı yazılı hücumlarım malûm (Tan ve Hafta gazeteleri) Ondan evvel yapılmış bir ithafın, âmmenin mânevi taserufu altına girmiş bir eserli yeni baskılarında da devamı milletlerarası teâmül icabıdır.

OBJEKTİF

Peşman Sefa

Başka bir arkadaş da, Muhsin Ertuğrul'un tiyatro anlayışında «bâzi tutumlarını beğenmediğini», «hatâ benimle ortak düşünceleri olduğunu» haber verdikten sonra, onun Devlet Tiyatrosundan ayrılmasına üzüldüğünü belirten bir yazısının çıktığını da hatırlatıyor ve soruyor:

« Bu bakımdan bana da kara sürmüş oluyorsunuz, ne hakla?»

Ben Muhsin Ertuğrul'a «Türk Tiyatrosunun kurucusu» pâyesini veren, onun Devlet Tiyatrosundan ayrılışını âdetâ bir millî felâket gibi gösteren propaganda yaygaralarına dikkati çektim. Bu arkadaş onlardan olmadığına göre vazımın taallük sahasının dışındadır. Neden alınıyor? Çocuk manîğinin buna benzer daha bir takım tuhaf ve sevimsiz tezahürleri: Mâhud vesikânın, bir zamanlar Tiflis'teki Bolşevik Tiyatrosundan hükümteçe vardım bekledikimiz için yazıldığı iddiasına varıncaya kadar. Sanki yardım istenecek başka tiyatro kalmadı ve sanki bu yardımı elde etmek için Rus tiyatrosunu methetmek kâfi değilmiş de, komünizmi zöklere çıkarmak şartmış gibi!

Rengi ve stili malûm sapıklardan biri de bir sıyasî dergide, benim de komünizmi metheden yazılarım olduğunu imâ ediyor. Tabii, kırk yıl uğrassa, böyle bir tek yazımı bulup çıkarmasacağı için, iddiasını açığa vuramıyor ve gevşiyor. Göz ucnıyla iftira ediyor. Namustan ve haysiyetten zerre kadar nasibi varsa, açık konuşur ve veskayı ortaya koyar.

★

İşte bu mâhudlar ve gafiller böyle. Kimi saçma sapan şeyler sorar, kimi iftira atar, kimi Muhsin Ertuğrul ayrılırken, kendisine Maarif Vekâleti tarafından gönderilen tezkerede resmen ve usûlen teşekkür edildiği halde bir teşekkür bile edilmediğini uydurur, başmakale yazar Baştanbaşa şafan, dolan, hezeyan ve iftira. Onların ezeli metodu ve taktiği. Fakat yatı ezanı çoktan okundu, Farkında değiller.

